

så frågas: med hvad rätt disponeras den medgifna ersättningen till någon annan, ehö det vara må, ån till honom sjelf, som är den lidande? — Denna slags godtyckliga transaction af hans gods till andra, är i hög grad orättvis, och kan nåra liknas vid Petter Skånks maximer: *som tog där det fanns, och gaf där det fattades*; och i sanning erkänner jag, att det måste vara föga tillfredsställande för den, som försåtligt eller våldsamt beröfvades sin egendom, om plundraren omsider, rörd af den lidandes klagan, tillkännagåfve, att han ådelmodigt ville skänka en del deraf till hans efterkommande, i stället för att lindra den närvarande nöden hos den, som lidit i första handen.

Jag får således, på grund af allt detta, en resumé af innehåll:

- a) att Hr Adlerstam har ovilkorlig rätt att vänta ersättning för den förlust, han genom den allmänt erkända felaktiga lagen fått vidkännas;
- b) att denna ersättning bör utgå till fullo efter beräkning af skillnaden emellan den förlorade egendomens värderingssumma efter Bancomethod, och hvar till den uppgick vid sista BancoAuctionen, då egendomen till annor man försåldes; och bör Hr Adlerstam derjemte åtnjuta fem (5) procents ränta å denna difference, under de åren han varit i mistning af capitalet, tillika med bevisliga rättegångsomkostnader i målet, samt
- c) att den summa, som derefter bestämmes, skall tillfalla honom eller hans rätts innehafvare, och ingen annan.

Carl Wilhelm Uggla.”

Kongl. Sundhets-Collegium. Regium Collegium Sanitatis. Collegium Medicum, olim.

(Med underlydande hemman och lägenheter.)

(Fortsättning.)

Ibland Kongl. SundhetsCollegii åligganden är öfverinseendet öfver Apotheken i Riket.

Stockholms Apotek stå under Collegii omedelbara tillsyn och visiteras (*besökas eller besigtigas?*) af Collegium directe. Småstädernas Apoteksinrättningar åter visiteras af Provincial-Läkarne. Huruledes Kongl. SundhetsCollegium är ån strängt, ån mildt, år gammalt bekant, och huruledes en Apotekare för ett par år sedan anfåktades, emedan hans Kamfertolja höll för litet kamfert, år ock bekant. Denna strånghet år icke klandervård, tvertom; men man bör hoppas och önska, att den utöfvas utan mannamån. För den, som litet mera ån vanligt inträngt i dessa mysterier, uppenbara sig curieuse saker. Den minsta förseelse, å Apotekarens sida, ådrager honom anmärkuingar och tilltal — men han har ingen rättighet att beklaga sig öfver SundhetsCollegium. Man har märkvärdiga facta i denna våg. Enligt författningarne, t. ex., måste Apotekaren, då han ifrån utländsk ort införskrifver *Kinabark*, hos Collegium anmäla, att han fått in kina, som ligger i Packhuset, och den han ödmjukast anhåller, att Collegium ville låta undersöka. Chemiæ Professorn eller Adjuncten skall då undersöka Kinan analys, och, om denna slår vål ut, så får Apotekaren ut Kinan. Allt detta år godt och vål, men om Apotekaren kan få vänta en månad på ett resultat, som icke behöfver mer ån 5 a 4 dagar för att erhållas, om Kina condemneras, som sedan måste frikännas *), så år detta icke riktigt.

Som bekant och sagdt år, åligger Collegium Apotekarne att ha sina Apotek i full-

*) En sådan händelse har nyligen passerat. En Apotekare i Stockholm hade fått hem Kina, som af Chemiæ Adjuncten förklarades oduglig och skulle åter exporteras. Apotekaren, som händelsevis råkade vara nog flink, för att ej böja knä för Baal, och som äfven gjort analys på Kinan, nöjde sig icke med höga vederbörandes veto, utan appellerade till Professorn; Kinan undersöktes å nyo och befanns god. Ett sådant förfarande kunde möjligen ursågtas med det gamla ordspråket: *Studenten sitter ännu kvar*; men detta ordspråk lærer icke kunna användas på nuvarande Chemiæ Adjuncten. Är sådant rätt, eller ens förlåtligt? Utg. tror det icke. Då en Embetsman, under egiden af sitt embete, fäller en Ukas, som måste lydast af — Allmogen, så bör ock denna Allmoge vara säker på, att Ukasen är riktig, och icke af den (Allmogen) behöfver och måste controlleras.

godt stånd, naturligtvis på det Allmänheten icke måtte få odugliga medicamenter — och likväl ser man i Stockholms Annonsblad dagligen, snart sagdt, alla slags medicamenter utbudne till salu på alla möjliga ställen. Det är verkligen anmärkningsvärdt, att ingen bom sättes för ett dylikt ofog, att intet åtal göres på dessa olagligheter. Utg. känner icke instructionen för SundhetsCollegii Ombudsman, i fall någon sådan instruction finnes, men han känner Ombudsmannens person, och är fullt öfvertygad, att han fullgör sin pligt, hvarföre ock Utg. tror, att felet ligger i instruction. Den upplystare delen af Allmänheten ser med missnöje dylika annonser, och Collegium borde verkligen ta något steg till upphälvande af ett missbruk, som dessutom uttryckligen är förbjudet.

(Forts.)

Abindarraez och Xarifa.

Spansk Nouvelle af Voss.

"Hurtigt, hurtigt", skrek Alkaiden Narvaez's gamla Hofmästare, "hvarföre stå Ni så tafatta och kommen ej ihåg, att den, som vill tjena höga herrar, måste skynda sig. Den nådiga Grefven kommer straxt ur kyrkan, och Grefvinnan, som kommer med, tror Ni att hon skall se oss med nöje, om inte allt är i ordning? Men se bara, der kommer redan det högtidliga tåget ur portarna till den höga dömen! Se bara på Riddarne, huru deras fjäderbuskar buga sig för det älskvärda paret och huru deras rustningar stråla i solskenet! Se de sköna Frökarna, med sina stilla önskningar för en dylik fest och nu! Infanten och Biskoppen vid sidan af det höggrefliga brudparet! Men, Herre Jesus, se hur Hr Biskoppen stryker sig om sitt silfverskågg, då han talar med Grefvinnan. Det undrar jag inte på, jag vet väl, huru min gamla blod flyter håftigare i ådrorne, då hon med sin englaröst ropar till mig: gå gamle vän och gör det eller det! Mina gamla ben flyga nästan, ehuru åldern ligger tungt på."

(Fortsättning.)

Stockholm.

Förledne Fredag uppfördes på Kongl. Theatern *Universal-Arfevingen och De begge Arrestanterne*. Den förre af dessa pjäser har aldrig velat lyckats på Svenska scenen. Den är dock ganska rolig, och Herrar Sevelin och Hjortsberg excellera deri, som vanligt. Svenska publiken tycker icke om pjäser på vers; kanske har den rätt deri. Comedien i synnerhet erbjuder sig icke för vers. I den höga Tragedien synes den vara mera på sitt ställe; men en Dram, en Comedi, som afhandla hvardagslifvets händelser, bör ock heldst ges på hvardagslifvets språk, prosan. Efterpjesen emottogs med uppenbar köld, hvilket väl ej får tillskrivas annat än *den inskränkta personal, hvaraf Theaterpubliken i Stockholm består*. Alla, som bevistade spektaklet, hade troligen sett De begge Arrestanterne mer än en gång förut. Eljest är det icke möjligt att förstå, huru en så innerligt vacker masik kunde studsas förbi öronen, utan att behaga. D'Alayrac är en utmärkt älskvärd compositeur, ehuru han just ej skrivit i den så kallade stora genren. Alla hans compositioner äro af ett hänförande lynne, man beundrar honom kanske icke, men man älskar honom hjertligt. Utg. önskade, att de, som så illa emottogo Fru Åbergsson vid hennes entré, och som nu mera aldrig göra henne rättvisa, hade sett henne i denna pjes. Hon skulle då säkert tillvunnit sig allas tycke, och den Clara, som då fångslade alla sinnen, skulle ej nu förtiden i en annan och mindre tacksam, ehuru lika väl utförd emploi, emottagits med missnöje. Huset var icke halft.

På 40 Numror af denna Tidning, som, under det återstående af året, utgifves Tisdagar och Fredagar, prenumreras med 3 R:dr B:co i Östergrenska Bokhandeln vid Stora Nygatan.

A X P L O C K A R E N.

STOCKHOLM, Fredagen den 9 October 1829.

Stockholm.

Officiella bladet för i går innehöll ändteligen en bulletin, som Stockholms publik i 2 dagar med spänd otålighet fruktat. Ryktet om Hans Majestäts sjukdom hade utbredd sig med den ångslan, som nödvändigt måste åtfölja en sådan händelse. Allmänheten är dock lugnad genom bulletinen, emedan man deraf ser, att Herrar Weigel och Edholm icke ansett sjukdomen farlig. Då Konungen varit sjuk i 3 dagar, och desse Herrar ändå icke aktat nödigt att efterskicka Sveriges förste Läkare Afzelius, och icke ens tillkallat Sveriges andre Läkare Munck af Rosenschöld, som vistas i hufvudstaden, så har Stockholms Allmänhet deruti en börgen för Konungens snara tillfrisknande och ett ytterligare hopp om bönhörelse af dess varma och dagliga bön: *Gud bevaré Konungen!*

Ryktet har länge skrämt oss med den underrättelsen, att StatsSecreteraren af Kullberg torde bli Biskop. Så angenämt det måste förefalla Herr StatsSecreteraren af Kullberg, att, efter så många mödosamma år tillbragte i Cabinettet, få hvila ut i Biskopsstolen, så ledsamt blir det för den Allmänhet, hvars talan Herr af Kullberg i många år med sällsynt oegen nytta, nit och upplysning inför Thronen fört, att der sakna honom. Utg. af denna Tidning erkänner uppenbart, att om det berodde af honom, skulle Herr af Kullberg alldeles icke bli Biskop. Naturligtvis sysselsätter man sig redan med Herr af Kullbergs efterträdare, och denne

må bli hvilken som helst, så har han ett vackert och uppmuntrande föredöme att följa. Lycklig den, som så väl förtjent sin samtids aktning och tillgifvenhet som Herr af Kullberg, och som, i fall han blir Biskop, *kan med lugn gå in i Herrans glädje.*

Kongl. Sundhets-Collegium. Regium Collegium Sanitatis. Collegium Medicum, olim.

(Med underlydande hemman och lägenheter.)

(Fortsättning.)

Det ligger verkligen något motbudande besynnerligt deruti, att under det ett Apotheksprivilegium betalas med 6 a 10,000 R:dr, under det Collegium (*nu mera*) med händer och fötter arbetar emot Apothekens förökande, och under det ett nytt Apotheksprivilegium i Sverige snart sagdt är ett underverk; att, under det allt sådant sker, medicamenter af snart sagdt alla slag, klanderfritt och offentligen utbudas i Stockholms annonsblad och dagligen hållas Allmänheten tillhanda. Utg. är fullt öfvertygad, att om en dylik annons inflöt i Gessle Veckoblad, skulle genast den nitiske ProvincialLäkare, som der huserar och som med så mycken möda sökt att hindra en gammal practicus der i staden att hjälpa fattigt folk, gjort åtal derå — men här i Stockholm, under Collegii egna ögon, går sådant för sig! I vår tid, då man icke mera tror på titlars, pergamenters och stjernors ofelbarhet, då man åskar *kunskap och opartiskhet äfven hos Embetsmän*, är man

lått öfvertalad att tro, det en sådan uraktlåtenhet af Collegium blott är en följd af Collegii egen öfvertygelse, om det orätta i bojor och band på Apotheksyrket. Man kan lått tro, att SundhetsCollegium inser det rätta i frigifvandet af åfven denna näringsgren, och man motser med långtan den stund, då SundhetsCollegium skall, för andra gången, i underdånighet fråga Kongl. Maj:it, om icke Konungen anser den tidpunten vara inne, då åfven åt Svenska Medborgare skall förunnas den förmån af Apotheksyrkets frigifvande, som redan njutes af Europas mest cultiverade Länder, Frankrike och England *).

En sådan declaration af Collegium är efterlångtad och skulle betydligt upphjelpa Collegii credit hos Svenska Allmänheten. SundhetsCollegii förhållande till Apothekarne i Riket är verkligen högst besynnerligt.

Pharmacien utgör en integrerande del af Medicinalvården, hvilket ej lär kunna bestridas, och dock hafva Apothekarne alldeles ingen ting att säga i Collegium. SundhetsCollegium består af bara Läkare, och dock skall detta Collegium bestämma allt, som rör Apotheksyrket, ja ända till och med Taxan. Sverige saknar dock icke skicklige Pharmaceuter, och SundhetsCollegium skulle alldeles icke förlora på, att få till ledamot Apothekaren Plagemann. Mera e. a. g.

Herr Adlerstam.

Axplockarens Nummer för i Tisdags innehåller ett Anförande af Herr C. W. Ugglas, till förmån för ÖfversteLieutenant Adlerstam. Genom vanan att, så väl vid förra Riksdagen som vid denna, se StatsUtskottet handla efter de mest godtyckliga former, än afslå rättmätiga fordringar, än bevilja gracer, som ofta alldeles icke motiveras, hade Utg. bestämt fått i sitt hufvud, att den behandling, som vederfors Herr

*) Collegii egna ord i ett underdånigt utlåtande till H. M. Konungen år 1819.

Adlerstam, icke kunde komma ifrån något annat Utskott, och för denna irring ber han härmedelst BancoUtskottet ödmjukast om förlåtelse; StatsUtskottet, som denna gången är oskyldigt, lärer lått förlåta. Herr Ugglas nämner precis Banco-Utskottet, och således kan Utgs fel ej härröra af annat än en fix idé. Utlåtandet, ifrån hvilket Utskott som helst kommet, hedrar dock icke; och man förmodar med skäl, att då nu återremiss ifrån alla 4 Stånden bereder Utskottet tillfälle att å nyo granska förhållanderna, resultatet blifver annorlunda. En giltig anledning till detta hopp ligger ock deri, att sedan detta Betänkande afgafs, har inträffat, att Stånderna genom beslut aflyst den och alla andra Bancoförfattningar, som ha afseende på Egendomars försäljning för Bankens fordringar, och dymedelst bestämt förklarar, att Herr Adlerstam led oskyldigt. Då man dessutom vet, att den ersättning, som tillkommer Hr Adlerstam, ingalunda fordrar en ökad beviljning, utan utgår af en för dylika handlingar långt för detsa afsatt fond, saknar åfven BancoUtskottet all möjlighet, att tillegna sig StatsUtskottets bekanta skäl för alla afslag: Staten har icke.

Då frågan nu snart förekommer till afgörande hos Stånderna, torde det ej vara ur sin ordning, att recapitulera hvad Tidningen Medborgaren för den 12 Sept. innehåller:

”Opinionen mot de tvetydige och högst olämplige Bancoförfattningar, som haft afseende på försäljning af Bankens fastighetspanter, yttrades genast vid Riksdagens början i de inom flere Riksstånd väckte motioner. Det bekanta lidande, egaren till Norrkårs och Strömsviks landegendom i Bohus län blifvit tillfogadt, år numera allmänt känt: och fastän Bancostyrelsen icke kunde efter förordningarnes ordalydelse handla på annat sätt, i detta speciella fall, har den, genom förberedelsen af ett förslag till förändring med Bancoauctionsförfattningarna, erkänt deras bristfälligheter. Sammansatte Banco-

och LagUtskotten, till hvilkas handläggning de vid Riksdagen väckte motioner remitterades, hafva med sakkännedom behandlat ämnet, och tillstyrkt, hvad äfven af R. Str. blifvet bifallet, att neml. de särskilte författningarne angående Bancoauctioner af fast egendom borde upphävas, att med Bankens utsökningsärender skall förfaras efter allmänna lagen, och att dylike auctioner hädanefter skola förrättas, antingen på landscaznet, eller å tingsstället i det härads eller tingslag, hvarest egendomen är belägen.

De sammansatta Utskottens betänkande vore förtjent att in extenso införas; men då utrymmet sådant ej medgifver; referera vi blott ett af de skäl Utskotten åberopat, och det så mycket heldre, som vi deraf med tillfredsställelse motse, att det lidande, som genom de odugliga författningarnes kraft, tillfogats en aktningvård man, med stor familj, och hvarför han reclamerat en billig ersättning, blifver godtgjort. Motivet är af följande lydelse: "*Derigenom att Bankens utsökningsåtgärder i allt ställas under allmän lag, undviker Styrelsen det klander för godtycklig behandling, som ej sållan varit spordt, och invecklas ej i obehagliga rättegångar om köpeskillings-liquider och köpens derpå beroende bestånd, hvaraf ett ej långesedan för allmänheten framdraget mål lemnar vedermåle.*"

Budgeten och Nya Argus.

Att Ministrarne i Sverige äro dåliga, att de förlorat nationens förtroende, o. s. v., allt detta har Nya Argus oupphörligt idislat och predikat, ehuru efter all sannolikhet utan hopp att bli trodd. Att Nationens vårdiga representanter, oppositionen, icke med kraft och energi uppfyllt sitt ärofulla kall, icke *factiskt* ådagalagt sin opposition, blott *talat*, men ingen ting *gjort*, har man hela året hört. Mången funderade i början hvad Argus härmed menade, hurulunda oppositionen borde *handla*, för att vinna nåd inför Argus och värdigt uppfylla sitt

kall. Man frågade hvarann, om detta var ett upprorsskri af Argus och om han verkligen menade att åstadkomma ett handgripligt uppror. I sednare tider är det dock uppenbaradt, att hans mening icke var så gemen; han vill blott, att Nationens Ombud skola vågra budgeten, så länge desse oduglige Ministrar stå kvar. Således är då Argi tanka offentliggjord och den hedrar i sanuing mästaren. Det kan man kalla en verklig jätteidé. Att helt simpelt göra Sveriges embetsmän lönlösa på fem år, för det att Ministrarne icke behaga oppositionen! En mästercoup! Men Argus är en älskare af stora couper; han tycker icke om halfva mesurer. Det är verkligen skada på den karlen; han skulle gå långt om han rådde något. Argus refererar sig beständigt till Franska Deputeradekammaren och dess vågrau af Budgeten; men han aktar sig noga för att upplysa, om den alldeles himmelsvida skillnaden emellan Franska Riksdagen, som sammanträder hvar år, och Sveriges Riksdag, som sammankommer hvar femte. Han omtalar icke, att ett vågrande af Budgeten i Frankrike alldeles icke gör embetsmännen lönlöse, emedan nästa års kammare sammanträder innan den redan beviljade budgeten upphört — då deremot Sveriges Ständer icke bevilja Statsutgifterna längre än till nästa Riksdag. *Också har ingen lyssnat till den Nya Osbecks dietförslag.*

Då Myntbestämningsfrågan i dessa dagar förekommer hos Riksstånden, anser Utg. sig med påråknadt interesse kunna införa:

"Stats-, Banko- och Lag-Utskottens Utlåtande med Förslag till Lag, angående Myntbestämningen.

Till beredande af stadga i myntväsendet för framtiden, och då, utan den vådligaste skakning i redan tillvarande förbindelser och Penningeförhållanden man och man emellan, någon annan grund för inlösningen af Bankens utelöpande Sedlar ej kan antagas, än den som

